

SZILASI LÁSZLÓ

Luther kutyái

(Oligodendroglioma
WHO Grade II: regény)

Szerkesztette
DARVASI LÁSZLÓ

*A könyv megjelenését támogatta
a Nemzeti Kulturális Alap*

© Szilasi László, 2018

[1. Utólagos értesülések: FS]

FS emlékei szerint a szóban forgó egyén a pietizmusról szóló keddi előadás tizedik perce körül kezdett el ordítani.

Halle, Spener, Köleséri: állítólag ez volt a téma 2015. február 10-én este. Nagyjából negyed hét lehetett. Figyelt, jegyzetelt, aztán lassan az asztalra bukott, a jobb karját mereven kinyújtotta előre, és kitarzott hangon ordítani kezdett. Sokak szerint úgy üvöltött, mint a fába szorult féreg, *canis aureus*, csapdába került arany sakál. FS-t a Supermanre emlékeztette. Hogy hason fekszik itt mellette a diadalittas Superman, ez jutott az eszébe. Először a többiek is azt hitték, vicc az egész. Művészkedés, figyelemfelhívás, mókás bíráló. Túlhúzott iróniájú kritika az akadémikus tudomány fölött: mindent, csak ezt ne, könyörgök. Fél perc üvöltés után már senki sem gondolta ezt. Ordít, hörög, fuldoklik. Mereven rángatózik a test. A nyak megfeszül. Kékül, aztán vörös-fekete lesz az arc. Csend van már. Aztán kitör a pánik.

Hamar üres lett a terem.

FS és a szóban forgó illető kettesben maradtak.

Hátraveti magát a kemény széken. Vergődik, forgolódik, erőlködik, próbál kiszabadulni valamiből, nem lehetett érteni, hogy miből. FS régóta muszájdzsekinék nevezi a kényszerzubbonyt. Hirtelen megérti, hogy a másik egy láthatatlan muszájdzsekiből próbál kiszabadulni. A baj csak az, hogy ebben az esetben ő maga a muszájdzseki: a tulajdon teste lett a kényszerzubbonya. Nem lesz szabadulás. Vagy talán igen. Ki fog szabadulni. El fog menni. FS végre megértette ezt, és ekkor rémül meg igazán. Fogja a testet, öleli. A másik lassan lecsúszik a parkettára, ott rángatózott tovább, fékezhetetlenül.

FS számára nagyjából öt perc alatt derült ki, mi lehet ez. Arra jutott, hogy egy epileptikus roham, tónusos-klónusos roszullét, *grand mal*, tanultak róla a katonaságnál. Szuperintenzív forma. A test megfeszül. Rázkódni kezd. A beteg eszméletét veszti. A történetekre nem emlékszik. A roham alatt nyelvét gyakorta megharapja. Vizeletét maga alá engedi. A nadrágjába ürít. FS tudta, a mentő nemsokára megérkezik, hallotta, hogy egy női hang hívja a számot odakint. Hallani fogja a szirénát. Már csak azt kell kivárniuk.

Öleli a fekvő férfit. Nem kreatívkodik, kulturáltan szórakozik, októberben úgy emlékezett, ezt suttogta a fülébe. Mondta, folyamatosan mondta neki, mondogatta, hátha segít, abban reménykedett. Öleli a barátját. Kílátszik a köldök, nagy lett a hasa, mintha felfújta volna egy hatalmas erő, ami a saját elszabadult teste volt, egy összezavarodott tüdő meg a gyomorlégzés. Rángatózik, csattog a derekára erősített kulcsomó, mint

a börtönöröké. Aztán hirtelen csend lesz, abbamarad minden, talán már nem is lélegzik. Ne, csak ne most, fohászzkodott magában FS.

De érkezik máris a második roham. Gyengébb volt, mint az első, most látszik csak igazán annak a megelőzőnek a mindent elsöprő ereje. Nem fogja túlélni, nem élheti túl, el fogja szaggatni a saját izmait, fektében töri szét a tulajdon csontját. FS stabil oldalfekvésbe helyezi, de a lábát nem tudja visszahajlítani. Keményen mered, mint a cövek, valamiért Arany János *Toldi*-trilógiájára emlékeztetett az egész. Az oldalfekvés stabil, de a láb görcsben áll, nyílegyenesen egy máskor nem is létező, zárt és sötét sarokba mutat. Nyál szivárog az összeszorított szájból. Később véres lesz a kibugyogó, fehér hab. Erős fogmosás, vérző íny, a francia zászló színei, egyszer majd leviszi a víz. Megfürdetted a gyereket, folyik le a tajtékos lé, szárad a kicsi test, nevet a család. FS effélékkel vigasztalja magát. Mi baja lehet, te jószágos ég. Jaj, nehogy az én kezemben haljon meg. Szótlatlanul fohászzkodik az ateista ember, de arra később már nem emlékezett, hogy voltaképpen kihez.

FS a szüleire emlékezett, a nagyszüleire. Idilli pillanatokra a végtelen nyarakból, alapemlékekre, learatott esti mezőkre. Amikor valakik, akiket ő is szeretett, jól bántak vele. A másik feje az ölében. Ne csinálj semmit, maradj így, jó ez. Úgy látja, javul a helyzet. A férfi bőre nem kék, nem zöld, az ajka is piros végre, nyitott szájjal veszi a levegőt. Néha fel akar állni, ki akar menni valahová, ahová most semmiképpen sem lehetséges.

Jól vagy? Igen.

Hol vagyunk most? Igen.

Mi a neved? Igen.

Minden kérdésre ez az üres igen volt a másik válasza. Ki is mondja ezeket az igeneket? FS nem tudott volna válaszolni. Most ez van. Később jobb lesz. Ilyeneket motyog. Maga sem hiszi.

Még mindig rajta a szemüveg. A szeme düledt, bazedovos. FS úgy beszél hozzá, mint a Tizedes, a bicskás műtét közben, a sebesült Grisához. *Szicsász, szicsász, szicsász.* Nyugodj meg. Semmi baj. Mindjárt vége. Mások is eszébe jutnak. Dosztojevszkij és Miskin herceg. Az élet legfelsőbb szintézisével való magasztos, mámorító és imádságos egybeolvadás pillanata. Érthető a szokatlan szó, hogy nem lesz en többé idő. És az epilepsziás roham üvöltését megelőző pillanat: az eltompulás, a lelki homály, az idiotizmus, mint e magasztos percek következménye. Pavel Szmeryakov, aki epilepsziás rohambot színlel, hogy biztos legyen az alibije. És aztán a valós roham. Fogók a testet, és amely kétfelé eresztős hintóban kimentünk volt, abból az üléseket kihányván, abban nyújtóztatók, és én az ablakban ülök és hazáig fejét, mellét tartottam. Bethlen Miklós írása is az eszébe jutott. Zrínyi Miklós melle és feje. A tehetetlenség. Így formálja az érzékelést az irodalom, egész a működés-képtelenségig. FS undorodott a munkájától, határozottan undorodott. Ezt a mondatot gondolta akkor, de talán

ezt is olvasta valahol. Ott volt az ölében, nézte, nézte, de alig-alig látta a testet.

Leveszi szemüvegét. Az asztalra helyezi, nehogy baja legyen. Tágra nyílna a szem. A lélek, bármi legyen is az, eltűnt belőle, nem volt sehol. Régi multságok jutnak az eszébe, környékbeli disznóvágások, év elején, ugatnak a kutyák, húst akarnak ők is környékbeli tanyákon, ahová a másikkal együtt jártak el. Animalitás. Nyakon döfték a cocát. A vér belefolyt a zománcos vájdlingba, rohanak vele, már sütik is odabent az asszonyok. A küzdő állat megnyugszik, tágra nyitott szeméből lassan távozik az állati lélek és értelem. Megáll az elme, mint egy bomlott gépely, s bámulja a lelket csodás ösztönével, még talán ez is eszébe jutott, tetszett neki ez a régi rodostói rím, nemrég tanította. A halott disznó ürít, izma, húsa ellazul. FS szégyelli, hogy ez jutott az eszébe. Az ember, végül is, nem állat.

De az egyszarvú – a különös unicornis, az égi monocerosz, ez a ló alakú, mesés állat, melynek vörös a lófeje, fehér a lóteste, lába az őzé, farka az oroszláné, homloka közepén pedig ott mered egy egyenes és hegyes szarv, hatalmas fegyver – mégiscsak egy iszonyú dúvad, a földi orrszarvú mása. El lehet fogni. De csak akkor, ha egy szűz leányt ültetnek az útjába, mert az előtt letérdel, és a fejét engedelmesen az ölébe hajtja. Szarvának pora minden mérget közömbösít. Ezen a ponton érkezik a harmadik roham.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.

www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben,
a nyomda alapításának 136. esztendejében, 2018-ban
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
Felelős vezető: Erdős Tamás vezérigazgató
Telefon: 66/887-400
<http://www.gyomaikner.hu>
E-mail: knernyomda@gyomaikner.hu

Felelős szerkesztő Turi Tímea
Kézirat-előkészítő Hradeczky Moni
Korrektor Balogh Emerencia
Műszaki vezető Takács Klári
A kötetet Pintér József tervezte
Kiadványszám 8912
Minion betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 3677 8